

Ohjeet dosentuurin hakemiseen sekä dosentin tieteellisen pätevyyden ja opetustaidon arvioimiseen

Yleisiä määräyksiä

Dosentiksi nimittämistä koskevat yliopistolain (645/1997, 16 §) ja yliopistoasetuksen (115/1998, 8 §) sekä asetus korkeakoulujen henkilöstä kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä (KelpA 463/199, 15 §). Yliopistoasetuksen 115/1998 8§:n mukaan dosentiksi voidaan hakemuksesta nimittää henkilö, jolla on perusteelliset tiedot omalta alaltaan, julkaisuilla tai muulla tavoin osoitettu kyky itsenäiseen tieteelliseen tutkimustyöhön tai taiteelliseen työhön sekä hyvä opetustaito.

Helsingin yliopiston hallintojohtosäännön 48 §:n mukaan tiedekuntaneuvosto tekee esityksen hakijan nimittämisestä dosentiksi, jos neuvosto toteaa hakijan täyttävän dosentiksi nimittämislle säädetty vaatimukset. Tieteellisestä tai taiteellisesta pätevyydestä on hankittava lausunto vähintään kahdelta asiantuntijalta (ellei sitä pidetä erityisestä syystä tarpeettomana). Hakijan on niin ikään annettava julkinen opetusnäyte (ellei sitäkin erityisestä syystä pidetä tarpeettomana). Kanslerinvirasto pitää peruslähtökohtana, että arvioitu opetusnäyte sisältyy tiedekunnan esitykseen dosentiksi nimittämisestä.

Kelpoisuusvaatimuksia koskevan asetuksen mukaan dosentilta vaaditaan sama kielitaito kuin muiltakin yliopiston opetus- ja tutkimusvirkoihin nimitettäviltä.

Kansleri Risto Ihamuotila on 10.10.2002 päivätyllä kirjeellään muuttanut dosentiksi nimittämisen ehtoja Helsingin yliopistossa. Aiemmasta poiketen dosentin nimitys on mahdollista saada myös useampaan kuin yhteen tiedekuntaan. On myös mahdollista tulla nimitetyksi dosentiksi sellaisella nimikkeellä, jossa kaksi oppiainetta on yhdistynyt. Nimikkeeseen sisältyvät oppiaineet voivat olla myös eri tiedekunnista (esimerkiksi uskontotieteen ja sosiologian dosentti). On mahdollista, että henkilöllä on myös samassa tiedekunnassa kaksi dosentin tehtävää. Kanslerin ohjeen mukaan tiedekuntien on kuitenkin tällöin käytettävä tarkoin harkintaansa. Hyvin läheisille aloille ei samaa henkilöä ole edelleenkään tarkoitus nimittää dosentiksi. Jos aikaisemmin yhdelle alalle nimitetty dosentti haluaa laajentaa tehtävänimikettään toiselle alalle, tiedekunnan on hankittava tarpeelliset lausunnot. Sama koskee tilannetta, jossa nimikettä halutaan muuttaa suppeammasta laajemmaksi. ”Erityisesti” –tyyppiset dosentin nimikkeet eivät ole käytössä.

Hakemuksen vireillepano

Dosentuurin hakemista suunnittelevan on ennen varsinaisen hakemuksen jättämistä keskusteltava asiasta laitoksen esimiehen kanssa ja toimitettava hänelle julkaisuluettelonsa ja yliopistoportfolionsa. Näiden lisäksi hakijan on laadittava selvitys siitä, mitkä julkaisut hänen mielestään muodostavat sen kokonaisuuden, jonka perusteella hakija katsoo saavuttaneensa dosentin pätevyyden.

Dosentuurihakemus osoitetaan ja jätetään tiedekunnalle. Hakemukseen liitetään seuraavat asiakirjat:

1. Nimikirjanote tai ansioluettelo kolmena kappaleena. Hakemusta jätettäessä nimikirjanotteen ei tule olla kolmea kuukautta vanhempi. Nimikirjanotteessa tulee olla merkintä ruotsinkielen/suomenkielen taidosta; mikäli sitä ei ole, tulee toimittaa kopio kielitodistuksesta tai perustutkinnon tutkintotodistuksesta.
2. Yliopistoportfolio, josta käyvät ilmi hakijan tieteelliset ja opetusansiot, kolmena kappaleena. Yliopistoportfolion laatimisesta ja sisällöstä saa tietoja Helsingin yliopiston henkilöstöosaston internet –sivuilta:
<http://www.helsinki.fi/henkos/kehittaminen/yopofoperiaatteet>
3. Enintään kymmenen julkaisua, väitöskirja mukaan lukien, kaksin kappalein.

Asiantuntijat

Tiedekunta pyytää laitokselta ehdotuksen kahdesta asiantuntijasta. Jos hakija on laitoksen omasta piiristä tai on lähiaikoina työskennellyt laitoksella, vähintään toinen asiantuntijoista nimetään laitoksen ulkopuolelta. Asiantuntijan on analysoitava hakijan tuotannon päälinjoja niin, että hänen lausunnostaan käyvät selvästi ja yksilöidysti ilmi ne perusteet, joiden mukaan hakija on saavuttanut dosentilta edellytettävän tieteellisen pätevyyden.

Tieteellinen pätevyys

Dosentin pätevyyden yleisenä kriteerinä on, että hakija on julkaissut väitöskirjatutkimuksensa lisäksi tutkimuksia, jotka laajuudeltaan ja tasoltaan vastaavat väitöskirjaa. Tämä tarkoittaa joko väitöskirjan tasoista tieteellistä monografiaa tai sellaista tieteellisten artikkelien kokonaisuutta, joka laadullisesti ja määrällisesti vastaa väitöskirjatutkimusta. Dosentuurin saamisen edellytyksenä on yleensä, että hakija on julkaissut tutkimuksiaan myös kansainvälisillä foorumeilla. Lopullisen päätöksen tieteellisestä pätevyydestä tekee tiedekuntaneuvosto käyttäen apunaan saatuja asiantuntijalausuntoja.

Opetustaidon arviointi

Dosentilta edellytetään hyvää opetustaitoa. Hakijan laatimasta yliopistoportfoliosta tulee käydä ilmi aikaisempi opetuskokemus, yliopistopedagoginen koulutus, oppimateriaalin tuottaminen ja mahdolliset muut opetusansioita osoittavat seikat. Dosentuurin hakijan on pidettävä 20 minuutin mittainen näyteluento, jonka arvostelee laitoksen johtoryhmä. Johtoryhmä voi kuitenkin poiketa näyteluentoa koskevasta vaatimuksesta, mikäli hakijalla on annettujen selvitysten ja laitoksella olevan tiedon mukaan kiistattomasti dosentilta edellytettävä hyvä opetustaito. Opetusnäyte dosentuuria varten voidaan olla antamatta, mikäli hakija on antanut opetusnäytteen johonkin muuhun Helsingin yliopistossa täytettävänä olleeseen virkaan. Johtoryhmä antaa tiedekunnalle lausuntonsa dosentuurin hakijan kokonaisopetustaidosta.